

Til

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i Naturoppsynsloven og Naturmangfoldloven

Vi viser til departementets høringsbrev av 19. desember 2012, og vårt foreløpige svar av 8. februar.

Departementet skriver gjentatte ganger at endringsforlagene stort sett dreier seg om presiseringer og lovfesting av forvaltningspraksis slik den er i dag. Vi er ikke enige i det og ser at ordlyden i forslagene innebærer vesentlige prinsipielle endringer. Spesielt vil vi trekke frem Naturmangfoldlovens § 36 hvor et tiltak kan nektes under henvisning til virkningen av mulige fremtidige tiltak, og Naturoppsynslovens § 3 hvor SNO skal ha uhindret rett til bruk av private veier for alle sine oppgaver.

Naturmangfoldlovens § 36 om landskapsvernområder

Det står i høringsbrevet at endringene i § 36 kun er en justering av ordlyden som skal presisere rettstilstanden og lovfeste eksisterende praksis. For det første inneholder dagens lov allerede de nødvendige hjemler for å ta hensyn til de såkalte sumvirkninger. Det heter i § 36 annet ledd fjerde punktum om hva som kan forbys og hva som kan tillates innefor et landskapsvernområde: "Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området." Dette er fulgt opp i forskriftshjemmelbestemmelsen i § 34 fjerde ledd slik: "Innenfor rammen som gjelder for den enkelte vernekategori, kan Kongen i forskriften forby eller regulere virksomhet eller ferdsel som i seg selv eller sammen med annen bruk kan motvirke formålet med vernet."

For det andre er det Skogeierforbundets syn at departementets forslag ikke bare innebærer en "harmonisering" og "presisering" av rettstilstanden, men at forslaget innebærer en reell utvidelse av forbudsadgangen. Departementet foreslår inntatt adgang til å forby tiltak som "alene eller sammen med eksisterende og fremtidige tiltak" kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Nærmest ethvert tiltak vil kunne bidra til slik endring av et landskap dersom det skal kunne tas i betraktning "fremtidige tiltak" uten nærmere angivelse og konkretisering av hva slike fremtidige tiltak vil innebære.

Det må tas i betraktning at landskapsvern er en verneform, som i stor grad gjelder landskap som er i aktiv bruk. Bosetting og landbruksdrift innenfor landskapsvernområder er vanlig, og ofte en nødvendig forutsetning for å ivareta landskapsverdiene. Fraflytting og bruksnedleggelse som følge av manglende modernisering og oppgradering, vil være den største trusselen for verneverdiene i mange landskapsvernområder. Skogeierforbundet mener dagens ordlyd i lovparagrafen, er tilstrekkelig til å ivareta landskapets særpreg og verneverdier, uten at det utelukker tiltak som isolert sett ikke har vesentlig betydning for verneverdiene.

Departementet viser i sitt høringsforslag til at det følger av Naturmangfoldlovens § 34 fjerde ledd første punktum, at det innenfor den ramme som gjelder for den enkelte vernekategori, kan gis forskriftsbestemmelser med regulering av virksomhet som i seg selv eller sammen med annen bruk kan motvirke formålet med vernet. Departementet argumenterer i høringskrivet med at endringene i § 36 er en presisering av gjeldende rettstilstand, og en harmonisering av de to bestemmelsene. Skogeierforbundet er uenig i dette.

I § 34 fjerde ledd om forskrifter for verneområder står det i dag: ”Innenfor den rammen som gjelder for den enkelte vernekategori, **kan** Kongen i forskriften forby eller regulere virksomhet eller ferdsel som i seg selv eller sammen med annen bruk kan motvirke formålet med vernet.”

I forslaget til ny § 36 annet ledd om landskapsvernområder står det: ”I et landskapsvernområde **må det ikke** settes i verk tiltak som alene eller sammen med eksisterende eller fremtidige tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig.”

Skogeierforbundet mener det er en vesentlig forskjell på at det for alle typer verneområder **kan** forskriftsfestes et strengt forbud mot tiltak, og at det etter det fremlagte forslaget **vil lovfestes** et strengt forbud mot tiltak for landskapsvernområder på et generelt grunnlag. I stedet for å øke restriksjonsnivået for landskapsvernområder generelt, bør det heller vurderes for det enkelte verneområdet hva som er nødvendig restriksjonsnivå for tiltak. Forvaltningsmyndighetene har hjemmel i dagens § 34 til å nedfelle et spesifikt restriksjonsnivå der det er nødvendig.

Naturmangfoldlovens § 53 – utvalgte naturtyper i verneområder

Loven i sin nåværende form sier at utvalgte naturtyper innenfor verneområder ikke er omfattet av ordningen med utvalgte naturtyper og tilhørende forskrift, fordi man har forutsatt at vernet også ivaretar utvalgte naturtyper innenfor verneområdene. Fordi det viser seg at verneforskriftene i enkelte tilfeller ikke fanger opp ivaretakelsen av utvalgte naturtyper, foreslås det at forskriftene for utvalgte naturtyper også skal gjelde for verneområdene.

Forslaget innebærer at verneforskrifter og bestemmelser om utvalgte naturtyper gjelder parallelt på det samme vernområdet, noe som skaper et unødvendig komplisert regelverk hvor de to deler i de fleste tilfeller vil overlappe hverandre. For de få tilfellene hvor verneforskriftene ikke gir tilstrekkelig beskyttelse av utvalgte naturtyper innenfor verneområdet, mener Skogeierforbundet det i stedet bør vurderes å innarbeide dette i verne-

forskrift eller verneplan. Det vil gi et mer oversiktlig regelverk og en enhetlig forvaltning å forholde seg til ikke minst for rettighetshaverne.

Skogeierforbundet finner det uheldig at det skal etableres to forskriftssett med vern av naturmiljø som formål innen samme område, selv om dette ikke er eller vil bli noen stor sak.

Forslaget om endring av §§ 34, 62 og 77 har vi ingen synspunkter på.

Naturoppsynslovens tilsynsfullmaktsbestemmelse, ny § 3.

Skogeierforbundet mener at en oppramsing som foreslått i § 3 medfører en klar utvidelse av fullmaktene i forhold til i dag. Fullmaktene utvides til å gjelde de lover som nevnt i § 2, men som ikke har tilsynsbestemmelser. Det bør slik vi ser det, foreslås tilpassede tilsynsbestemmelser i disse særlovene, fremfor å gi en åpen hjemmel i Naturoppsynsloven. Det vil være hensynene i *særlovene* som angir SNO's oppgaver, og deres legitimitet med hensyn til tilsynsoppgaver, og hvor de skal ha en særskilt rett, og ikke bare adgang, og hvor det knyttes et straffebed til denne retten. Tilsynsfullmakten må da til enhver tid måles opp mot disse særlovene. Med andre ord så vil SNO's egen vurdering av om de kan/bør bruke privat skogsbilvei ved tilsyn etter Naturmangfoldloven i et angitt tilfelle, skille seg fra vurderingen de gjør ved f.eks. tilsyn etter lov om lakse- og innlandsfisk. Det er deres avveining der og da som danner grunnlag for om de skal ha uhindret tilgang eller ikke. Forslaget vil nærmest gi «carte blanche» i alle tilfeller, og fjerner kravet til avveining bort fra særlovenes formål, slik Skogeierforbundet ser det.

I høringskrivet beskriver departementet SNOs tilsynsoppgaver som: "Oppsynets oppgaver omfatter kriminalitetsforebygging, tilsyn og kontroll, veiledning og informasjon, skjøtsel og tilrettelegging samt registrering og dokumentasjon. Oppsynet er også gitt oppgaver innen rovviltforvaltning." og videre: "I tillegg kan det være nødvendig å stoppe personer, fartøy og motorkjøretøy for å gi råd og veiledning."

Forslaget til en ny § 3 fremstår mer som et pålegg til de som blir kontrollert, enn som en angivelse av fullmakt til SNO. Innholdet har dessuten et detaljnivå som mer hører hjemme i retningslinjer og instruksjer, ikke i en lovtekst.

SNO har fullmakter i kraft av loven slik den er i dag, samt i særlovene. Slik Skogeierforbundet har forstått dagens bestemmelse i § 2 siste ledd om "rett til å ferdes med bruk av motorkjøretøy", så tolkes og praktiseres denne som at SNO har uhindret adgang til private veier med videre. Med en overgang fra å ha "en uhindret adgang" til å ha "en uhindret rett" blir det behov for en bedre klargjøring av når SNO har en saklig grunn til motorisert ferdsel på privat vei og i utmark. I høringskrivet står det at SNO praktiserer ordningen med kjøring i slike tilfeller på en fornuftig måte og i et begrenset omfang. Fra våre medlemmer i skogeiersamvirket får vi gjentatte ganger referert enkeltepisoder hvor grunneiere mener noe ganske annet, både når det gjelder omfanget av kjøringen og enkeltansattes opptreden ovenfor berørte grunneiere.

En uhindret rett er i dag ikke lovfestet, og grunneiere har en mulighet til å forhandle seg frem til en årlig avgift for bruk av veien, få varslings ved bruk av veien eller andre avtale-

messige forhold. Dette innebærer eksempelvis å avslå SNO å benytte veien i teleløsning eller andre tilfeller hvor veien kan skades alvorlig. Hvis forslaget vedtas vil det bli vanskeligere for grunneier å motsette seg absolutt og ubegrenset tilgang uten å bli mistenkt for "å ha noe å skjule". Det blir også umulig å forhandle frem tilpassede løsninger.

Et viktig forhold i denne sammenheng er ansvar for skade på person eller kjøretøy. Det er slik at veieier har et objektivt ansvar dersom det oppstår en skade som skyldes feil og mangler ved veien. Skogeierforbundet mener det blir helt urimelig om veieier da skal gjøres ansvarlig for skader på SNOs personell eller utstyr i perioder hvor veien ellers er stengt for øvrig ferdsel.

Forslaget om det skal innføres straffebestemmelser dersom det ikke gis automatisk adgang til motorisert bruk av private veier og innmark, er prinsipielt helt uakseptabelt. SNO's personell har adgang til all utmark som alle andre i samsvar med allemannsretten i Friluftsløven.

Skogeierforbundet mener at SNO skal kunne ha hjemmel til **uhindret bruk** av private skogsbilveier og motorisert ferdsel på privat grunn **kun** for utførelse av **politimessige oppdrag**. Annen motorisert bruk av private veier eller areal forutsetter vi at krever grunneiers tillatelse.

I omtalen av SNOs oppgaver mer generelt har vi merket oss at departementet skriver: "Oppsynet er også gitt oppgaver innen rovviltforvaltning." Vi velger å forstå at det er en upresis formulering for det arbeid SNO bidrar til, når det gjelder ren dokumentasjon og bestandsregistreringer. Det har gang på gang vært understreket at man skal ha et skille mellom forvaltning og tilsyn, og at SNO ikke er noe forvaltningsorgan.

Skogeierforbundet anser det naturlig at SNO i bare begrenset utstrekning forestår praktiske skjøtselsoppgaver, og minner i den anledning om bestemmelsene i Naturmangfoldlovens § 47: "Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren."

Med hilsen
NORGES SKOGEIERFORBUND

Gudbrand Kvaal

Nils Bøhn